

Ferenczy Endréné Wendelin Lídia (1933–2024) emlékezete

Hangodi Ágnes
hangodi.agnes@oszk.hu
osztályvezető, igazgatóhelyettes
OSZK Könyvtári Intézet

Ahogy az két-három havonta mindig megtörténik, a napokban is felkerestem otthonában régi tanáromat és kollégámat, Szabó Sándort. Ilyenkor az este folyamán sok minden szóba kerül, a mostani alkalomnak azonban szomorú apropója volt: Ferenczy Endréné – ahogy mi szólítottuk: Ferenczy Lidi – 2024. július közepén bekövetkezett halála. Itt következő rövid emlékező írásom mégsem szomorú nekrológ, mert Lidi kedves, barátságos, vidám személyiségétől és természetétől mi sem állt távolabb, mint a búslakodás. Sándorral arról beszélgettünk, milyen sokszor hallottuk tőle, hogy a könyvtár szak befejezése után egész életét egyetlen munkahelynek

szentelte, hiszen a klasszikus ranglétrát végigjárva 1956 júliusa és 1995 márciusa között szinte napra pontosan negyven éven keresztül volt a nemzeti könyvtár munkatársa. A könyvtári munkafolyamat valamennyi területén dolgozott: az állománygyarapítás, a feltárás, a tájékoztatás és az olvasószolgálat, a különgyűjtemények kezelése mind-mind feladata volt a négy évtized egy-egy szakaszában. Múlhatatlan érdemeket szerzett a nemzeti könyvtár Várba költözésének szervezése kapcsán, két kedvenc történetem is van tőle ebből az időszakból. Az egyik szerint neki azóta nem okozott gondot a Közértben az egyébként nem túl praktikus műanyag kifliszacskók kinyitása, amióta a költözés előtt számtalan, katalóguscédulákkal teli fiók csomagolásához kellett hasonló módon zacskókat nyitogatni, hogy a szállításkor ne szóródjanak szét a cédulák. A másikat talán a vári épület megnyitásának 20. évfordulóján tartott előadásán mesélte: az ő feladata volt az ünnepélyes megnyitó napján, hogy az akkor még nagy újításnak számító gyorslifttel felkísérje az alkalomra érkező kulturális minisztert – a lift azonban elakadt, így Lidinek a költözés minden apró részletét lehetősége volt elmesélni, míg végül félóra után kiszabadították őket.

Sándorral közösen idéztük fel, hogy Lidi gyűjteményszervezési igazgatóként az Országos Széchényi Könyvtár egyik legfontosabb vezetői pozícióját töltötte be, amikor 1990-ben Fülöp Géza, az ELTE Könyvtártudományi Tanszékének vezetője melléfglalkozású egyetemi adjunktusi pozíciót kínálva számára meg-

hívta a könyvtárügy – könyvtár-tan tantárgy tanítására, oda, ahol akkoriban mi is dolgoztunk. Minden hallgatója biztos lehetett abban, hogy a tantárgy legrelevánsabb ismereteit sajátíthatja el Liditől, hiszen semmi kétség sem férhetett a könyvtáros szakmára vonatkozó széles látóköréhez. Amikor már annak is eljött az ideje, hogy a tantárgyat nemcsak „tan”-ként, hanem menedzsmentként kellett tanítani, arra is azonnal és rugalmasan, minden tudását és ismeretét világosan és szórakoztatóan, sok humorral, gyakran iróniával átadva reagált. Az egyetemi tanszék után 2001 és 2007 között a főiskolai könyvtár tanszéken is ezeket a tantárgyakat tanította. Oktató kollégaként dolgoztunk vele együtt, mégis több volt ez munkatársi kapcsolatnál: mindannyian sokat kaptunk tőle az óráközi szünetekben és a tanítási napok végén zajló tartalmas beszélgetések során, amelyek persze legtöbbször a könyvtáros szakmáról szóltak, mégis gyakran kerültek említésre Lidi más kedvenc témái is. Elképesztően járatos volt a főváros épületeit, építészetét illetően, és nem volt olyan közel- vagy régmúltban tevékenykedett híres vagy kevésbé híres személyiség, akiről a saját maga által évtizedeken keresztül épített anyaggyűjtés alapján ne tudott volna adatokat, évszámokat, felmenőket, családfát, kapcsolatokat említeni. Azt is felidéztük Sándorral, milyen szívesen vett részt Lidi az első évfolyamok számára szervezett gólyabálok vetélkedőin, ráadásul úgy, hogy mindig elhozta ezekre kedvenc unokáit is.

Természetesen mindkettőnknek dedikált példánya van a Lidi által írt és mai napig megkerülhetetlen szakirodalomnak tekinthető tankönyvből, amely a Gyűjteményszervezés címet viseli, és amely – egyáltalán nem véletlenül – 1998 után 2000-ben második kiadást is megért. Legalább ennyire értékes az a bőséges fejezet, amelyet a Könyvtárosok kézikönyve első kötetében a könyvtári gyűjteményről írt, és az sem véletlen, hogy a harmadik kötetben a könyvtártípusok között ő dolgozta fel a nemzeti könyvtári témát. Ezek az írások világosan mutatják azt is, hogy publikációs tevékenysége széles és kiterjedt volt nemcsak aktív korában, hanem nyugdíjas éveiben is. 2009-ben látott napvilágot a Lidi által Boka Lászlóval közös társszerkesztésben készített és a nemzeti könyvtár kiadásában megjelentetett Gyűjtők és gyűjtemények – A Nemzeti Könyvtár gyűjteményes kincsei és történetük című tanulmánykötet, amelyhez a Gulyás Pál könyvtáráról szóló fejezet megírására ő kért fel engem. Igazi szerkesztő volt: tanácsokat adott, segített, folyamatosan egyeztetettünk a vonatkozó szakirodalom felkutatása során – nem beszélve arról: egyedül ő tudta pontosan, hogy Gulyás könyvtárának géppel írott jegyzéke,

amely végül a tanulmányom alapját képezte, az akkori Gyarapítási osztály egyik iratszekrényében rejtőzik és még senki nem dolgozta fel... Nagy, talán hattyúdálnak is tekinthető vállalkozás volt részéről A magyarországi hírlapok és folyóiratok bibliográfiája 1921–1944 című háromkötetes mű összeállítása is 2010-ben.

Sándorral egészen a legutolsó időkig mindennapos telefonos kapcsolatban voltak, én ezt ritkábban, de annál hosszabb beszélgetések során tehettem meg, hiszen olyankor mindent tudni akart szeretett nemzeti könyvtáráról.

Drága Lidi, emléked örökké megőrizzük!

Fotók forrása: Ferenczy Endréné Wendelin Lídia családja